

Briuselis, 2023 m. spalio 20 d.
(OR. en)

14466/23

PECHE 466

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo: Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo
direktorė Martine DEPRez

gavimo data: 2023 m. spalio 19 d.

kam: Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 597 final

Dalykas: KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
dėl 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB)
Nr. 762/2008 dėl valstybių narių akvakultūros statistikos pateikimo ir
panaikinančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 788/96 įgyvendinimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 597 final.

Pridedama: COM(2023) 597 final

Briuselis, 2023 10 19
COM(2023) 597 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 762/2008
dėl valstybių narių akvakultūros statistikos pateikimo ir panaikinančio Tarybos
reglamentą (EB) Nr. 788/96 įgyvendinimo**

1 PAGRINDINIAI FAKTAI

Europos Komisija (Eurostatas) renka akvakultūros statistinius duomenis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 762/2008¹. Reglamento 11 straipsnyje nustatyta, kad Komisija turi kas 3 metus pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai surinktų statistinių duomenų kokybės ir reikalingumo ataskaitą. Ataskaitoje taip pat turi būti nagrinėjamas duomenų rinkimo sistemos ekonomiškumas ir pabrėžiami geriausios patirties pavyzdžiai, kaip sumažinti valstybių narių darbo krūvį ir padidinti duomenų naudą bei kokybę.

Reglamentas taikomas valstybėms narėms, taip pat Norvegijai, Islandijai ir Lichtenšteinui (svarbus EEE). Liuksemburge ir Lichtenšteinė nevykdoma komercinė akvakultūros produktų gamyba, todėl šios šalys neprivalo teikti duomenų. Šalys kandidatės taip pat rengia statistinius duomenis ir teikia kokybės ataskaitas (visos šalys kandidatės pateikė 2021 ataskaitinių metų duomenis ir kokybės ataskaitas).

Ši ataskaita visų pirma grindžiama akvakultūros duomenų kokybės ataskaitomis, kurias pateikė minėtos duomenis teikiančios šalys. Eurostatas taip pat atliko 2019–2020 m. akvakultūros duomenų analizę. Bendrų duomenų rinkimo išlaidų informacija gauta iš Europos statistikos sistemos. Todėl šioje ataskaitoje vertinamas bendrasis duomenų savalaikiškumas, išsamumas, nuoseklumas, reikalingumas, prieinamumas ir aiškumas. Joje taip pat aptariama duomenų rinkimo našta ir šio proceso ekonomiškumas.

Ankstesnes pagal Reglamentą (EB) Nr. 762/2008 pateiktas akvakultūros statistinių duomenų vertinimo ataskaitas Komisija patvirtino 2015 m. birželio mėn.² (2011–2013 m. duomenys), 2017 m. gruodžio mėn.³ (2014–2015 m. duomenys) ir 2020 m. gruodžio mėn.⁴ (2016–2018 m. duomenys). Šioje ataskaitoje aptariami 2019–2020 m. duomenys, 2021 m. kokybės ataskaitos ir 2022 m. deklaruotos išlaidos.

2. PAGRINDINĖS IŠVADOS

Eurostatas siekia nuolat gerinti Europos statistikos kokybę ir prieinamumą. Jis taip pat įsipareigojęs mažinti valstybėms narėms ir respondentams tenkančią statistinių duomenų rengimo našta.

Eurostatas kasmet renka akvakultūros kokybės ataskaitas. Jose apibūdinami duomenų rinkimo metodai ir šalių įsivertinimu grindžiami kokybės aspektai. Nacionalinėmis kokybės ataskaitomis Eurostatas remiasi rengdamas ES lygmens kokybės ataskaitą⁵. Apskritai duomenys yra kokybiški, nes daugelis šalių taiko surašymo metodą, o neatsakiusių arba iš viso nebūna, arba jų skaičius yra nereikšmingas.

¹ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 762/2008 dėl valstybių narių akvakultūros statistikos pateikimo ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 788/96 (OL L 218, 2008 8 13, p. 1).

² Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 762/2008 dėl valstybių narių akvakultūros statistikos pateikimo ir panaikinimo Tarybos reglamentą (EB) Nr. 788/96, įgyvendinimo; COM(2015) 297 *final*.

³ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 762/2008 dėl valstybių narių akvakultūros statistikos pateikimo ir panaikinimo Tarybos reglamentą (EB) Nr. 788/96 įgyvendinimo; COM(2017) 747 *final*.

⁴ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 762/2008 dėl valstybių narių akvakultūros statistikos pateikimo ir panaikinimo Tarybos reglamentą (EB) Nr. 788/96 įgyvendinimo; COM(2020) 809 *final*.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm (tik anglų kalba).

Kokybės valdymo sistemą yra įsidiegusios daugiau kaip pusė šalių. Po pastarosios ataskaitos bendra akvakultūros statistinių duomenų kokybė pagerėjo septyniose šalyse. Labiausiai pagerėjo savalaikiškumo (11 šalių), tikslumo ir patikimumo (aštuoniose šalyse) rodikliai. Reikalingumo rodiklis pagerėjo keturiose šalyse, palyginamumo – trijose, o suderinamumo – dvejose.

2.1 Savalaikiškumas ir punctualumas

Dauguma valstybių narių pastaraisiais metais laikėsi duomenų pateikimo terminų. 2019 ir 2020 ataskaitinių metų akvakultūros statistinių duomenų atitikties reikalavimams vertinimas palygintas su ankstesnių metų atitikties vertinimu. Palyginti su 2018 ataskaitinių metų duomenų rinkimu, 2019 ir 2020 m. punctualumas šiek tiek pagerėjo. Vis dėlto kai kurios šalys vis dar vėluoja pateikti kokybės ataskaitas.

Eurostatui nustačius neatitikimų, duomenis teikiančių šalių buvo paprašyta patikrinti duomenis ir pateikti patikslintus. Grįžtamoji informacija ir patikslinti duomenys dažniausiai būdavo pateikti per tinkamą laiką. Tik keliais atvejais reikėjo kelis kartus apie tai priminti. Vertinant prieinamumą nustatyta, kad trūkstamų duomenų rinkinių skaičius yra palyginti stabilus. Taip pat svarbu pabrėžti, kad duomenis teikiančios šalys ir Eurostatas įdėjo didelių pastangų duomenų kokybei dar labiau pagerinti.

2.2 Suderinamumas ir palyginamumas

2.2.1 Suderinamumas

Akvakultūros produkcijos statistika pagrįsta Žuvininkystės statistikos koordinavimo darbo grupės nustatytomis sąvokomis ir apibrėžtimis, todėl dera tiek su JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos rengiama statistika, tiek su kita tarptautine akvakultūros statistika.

2.2.2 Palyginamumas

2018 m. spalio mėn. Eurostatas paskelbė akvakultūros statistinių duomenų vadovą⁶, kuris padėjo dar labiau padidinti duomenų nuoseklumą ir kartu pagerino šalių duomenų palyginamumą. Eurostatas svarsto galimybę dar atnaujinti šį vadovą, tačiau turi atidžiai įvertinti šio veiksmo sąnaudų ir naudos santykį, nes priėmus naujus teisės aktus jį greičiausiai reikės apskritai perrašyti.

Šalių laiko eilučių trukmė (ir atitinkamai palyginamumas laikui bėgant) skiriasi. Kalbant apie geografinį palyginamumą, kai kuriose šalyse laiko eilutės siekia 1970 m., o kai kuriose prasideda tik nuo 2011 m. Vis dėlto šioje ataskaitoje vertinamo laikotarpio duomenis laikui bėgant galima lyginti.

Akvakultūros sektoriaus struktūros duomenų rinkinio elementų palyginamumas kėlė didelį susirūpinimą, kadangi priklausomai nuo rūšies pateikiami ir su paviršiaus ploto, ir su kiekio vienetais susiję duomenys. Dėl šios priežasties šio duomenų rinkinio naudotojai gauna dviprasmišką informaciją, visų pirma, kai lygina skirtingas rūšis auginančių šalių duomenis.

Eurostatas planuoja rasti tinkamą šio klausimo sprendimą siūlomame būsimame reglamente (žr. 4 skyrių).

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/fish_aq_esms_an2.pdf (tik anglų kalba).

2.3 Reikalingumas

2.3.1 Naudotojų poreikiai

Akvakultūros statistika plačiai naudojasi įvairūs duomenų naudotojai. Šia statistika grindžiami kiti renkami duomenys⁷, visų pirma gėlo vandens akvakultūros duomenys, nes kito ES lygmens duomenų rinkinio nėra renkama ir skelbiama.

Pagal Reglamentą (EB) Nr. 762/2008 surinkti duomenys yra būtini informacija ir įrodymais grindžiamai politikai formuoti nacionaliniu ir ES lygmenimis. Duomenys apie gamybos lygius ir tendencijas yra svarbūs nagrinėjant, kaip, įgyvendinant bendrą žuvininkystės politiką, vystosi akvakultūros sektorius. Kiekybiniai duomenys yra ypač svarbūs rengiant valstybių narių daugiamečius nacionalinius tvarios akvakultūros planus. Politikos formuotojams ir pramonės subjektams jie suteikia tvirtą pagrindą sektoriaus ateičiai kurti. Be to, duomenys kaip šaltinis yra svarbūs kitų organizacijų leidiniams ir paslaugoms. Pavyzdžiui, rengdamas Europos žuvininkystės ir akvakultūros pramonės struktūrinę analizę Europos akvakultūros statistiniais duomenimis naudojasi ES žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų stebėsenos centras. Pasaulio prekybos organizacija taip pat naudojami Europos akvakultūros statistika, peržiūredama savo prekybos politiką.

Grįžtamojoje informacijoje beveik visos valstybės narės patvirtino, kad duomenų apie akvakultūros produkciją reikia nacionaliniu lygmeniu. Dauguma valstybių narių nurodė, kad pagal reglamentą surinktais duomenimis visiškai arba beveik visiškai patenkinti daugelis su nacionaliniais duomenimis susijusių poreikių. Tačiau Reglamentas (EB) Nr. 762/2008 neapima svarbių duomenų, susijusių su mikrodumbliais, pašaro naudojimu ir jaunikių papildymu bei produktų paskirtimi. Keletas valstybių narių vis dėlto nurodė, kad duomenų rinkimas, atsižvelgiant į nacionalinius poreikius, yra pernelyg išsamus ir varginantis. Nors akvakultūros statistika yra reikalinga, vertinant žuvininkystės statistinius duomenis taip pat nustatytas didesnis naudotojų nepasitenkinimas tuo, kad tam tikri duomenys nėra prieinami dėl konfidencialumo.

2.3.2 Išsamumas

Pagrindinis akvakultūros duomenų rinkinys (akvakultūros produkcija) buvo palyginti išsamus. Laikui bėgant jis tapo išsamesnis. Deja, kadangi sektorius yra labai specializuotas, daug duomenų verčių ir toliau išlieka konfidencialios.

Duomenų apie akvakultūros sektoriaus struktūrą rinkinys renkamas kas trejus metus, bet jam būdingos palyginamumo problemos (žr. 2.2.2 skyrių). Todėl šis duomenų rinkinys dar nepaskelbtas.

Apskritai sunkumų kėlė visų akvakultūros produkcijos duomenų rinkinių vieneto kainos. Tai daugiausia susiję su konfidencialiomis vertėmis ir įvairiomis duomenis teikiančių šalių taikomomis metodikomis (šalys dažnai pateikia įverčius).

2.4 Prieinamumas ir aiškumas

2.4.1 Internetinė duomenų bazė

Eurostato viešojo duomenų bazėje⁸ Europos akvakultūros statistiniai duomenys skirstomi į šiuos duomenų rinkinius:

⁷ 2019 m. vasario 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/909, kuriuo nustatomas privalomų mokslinių tyrimų sąrašas ir ribinės vertės, būtini daugiamečiai Sąjungos duomenų rinkimo ir tvarkymo žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose programai įgyvendinti (OL L 145, 2019 6 4, p. 21).

⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

- akvakultūros produkcija, išskyrus žuvų veislynus ir inkubatorius (fish_aq2a);
- žmonėms vartoti skirtų žuvų ikrų produkcija akvakultūros sektoriuje (fish_aq2b);
- gamtoje sugautos akvakultūros papildymas (fish_aq3);
- veislynų ir inkubatorių produkcija, kalbant apie gyvenimo ciklo ikrų tarpsnį (fish_aq4a);
- žuvų veislynų ir inkubatorių produkcija, kalbant apie gyvenimo ciklo jauniklių tarpsnį (fish_aq4b).

Be to, pusė valstybių narių skelbia duomenis nacionalinėse internetinėse duomenų bazėse arba pateikia parsisiunčiamose metinių duomenų lentelėse. Galimybė susipažinti su šiais duomenimis visada teikiama nemokamai.

2.4.2 *Leidiniai ir duomenų lentelės*

Eurostatas skelbia duomenis ir straipsnius akvakultūros klausimais savo internetiniame rinkinyje „Paaiškinta statistika“ (angl. *Statistics Explained*) ir statistikos leidiniuose⁹.

Dauguma valstybių narių akvakultūros statistiką reguliariai skelbia įvairiose ataskaitose, tam tikrais atvejais – kartu su pranešimais spaudai.

2.4.3 *Metaduomenys*

Eurostatas kasmet renka nacionalines kokybės ataskaitas, kaip reikalaujama pagal Reglamento (EB) Nr. 762/2008 VI priedą. Šiose ataskaitose pateikiama išsami informacija apie duomenų kokybę ir duomenims rinkti taikytus metodus.

Europos akvakultūros statistikos baziniai metaduomenys, įskaitant ES lygmens akvakultūros statistikos kokybės ataskaitą¹⁰, kartu su pirmiau išvardytomis duomenų lentelėmis skelbiami viešoje Eurostato duomenų bazėje. Metaduomenis šalis kasmet peržiūri.

2.5 Duomenų konfidencialumas

Didelis pagal Reglamentą (EB) Nr. 762/2008 renkamų akvakultūros statistinių duomenų trūkumas – daug konfidencialių duomenų langelių. Tai lemia trys pagrindinės priežastys. Pirma, Reglamente raginama užtikrinti detalią duomenų struktūrą, todėl duomenys smulkūs. Antra, akvakultūros sektorius yra labai specializuotas, nes jame veikia įmonės, kurios augina vos kelias rūšis ir taiko vieną pagrindinį gamybos metodą ar veikia vienoje gamybos aplinkoje. Trečia, apskaičiuodamas suvestinius duomenis Eurostatas taiko griežtą taisyklę dėl konfidencialumo (suvestinis rodiklis yra konfidencialus, jei bent viena ją sudaranti vertė yra konfidenciali). Duomenis teikiančios šalys nurodė, kad šiuo būdu apsaugomas konfidencialumas, tačiau pernelyg apribojamos duomenų (ypač suvestinių rodiklių) paskelbimo galimybės.

Eurostatas yra pritaikęs specialius mechanizmus, kad pamėgintų sumažinti konfidencialumo poveikį suvestiniams rodikliams (pvz., prašydamas, kad duomenis teikiančios šalys pateiktų nekonfidencialų suapvalintą suvestinį rodiklį, neatskleidžiantį konfidencialių duomenų). Todėl buvo įmanoma paskelbti daugumos duomenų rinkinių visus nacionalinius suvestinius rodiklius ir bendrą ES rodiklį (2019 ir 2020 ataskaitinių metų), išskyrus duomenų rinkinius „Gamtoje sugautos akvakultūros papildymas“ ir „Žuvų veislynų ir inkubatorių produkcija, kalbant apie gyvenimo ciklo jauniklių tarpsnį“ (2020 ataskaitinių metų).

⁹ Naujausias leidinys – „Pagrindiniai Europos maisto grandinės duomenys. 2022 m. redakcija“ (*Key figures on the European food chain – 2022 edition*) ISBN 978-92-76-59661-5.
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15216629/15559935/KS-FK-22-001-EN-N.pdf/1cb9d295-6868-70e3-0319-4725040cfdb8?version=3.0&t=1670599965263> (tik anglų kalba).

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm

Verta pažymėti, kad 2013, 2015, 2017 ir 2018 m. ES suvestiniai rodikliai, susiję su duomenų rinkiniu „Žmonėms vartoti skirtų žuvų ikrų produkcija akvakultūros sektoriuje“, yra konfidencialūs (tam, kad šiuos ES suvestinius rodiklius būtų galima skelbti nuo 2019 m., buvo įdėta daug pastangų), o dėl vienos šalies duomenų konfidencialumo daugiau nei 10 metų neskelbiami duomenų rinkinio „Gamtoje sugautos akvakultūros papildymas“ ES suvestiniai rodikliai

Eurostatas ir valstybės narės skyrė daug laiko ir pastangų, kad duomenų naudotojams būtų pateikta kuo daugiau duomenų, kartu išsaugodamos statistinių duomenų konfidencialumą ir užtikrindamos, kad šis procesas būtų kuo veiksmingesnis. Aišku, kad reikia spręsti konfidencialumo keliamą problemą. Galbūt ją būtų galima išspręsti, nustačius kitokį būdą atsižvelgti į duomenų konfidencialumą suvestiniuose rodikliuose. Eurostatas aktyviai siekia išspręsti šią problemą ir subūrė specialią ekspertų grupę dėl vadinamosios konfidencialumo chartijos, sudarytą iš duomenis teikiančių šalių atstovų ir Eurostato pareigūnų.

3. NAŠTA IR EKONOMIŠKUMAS

Akvakultūros duomenų rinkimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 762/2008 ekonomiškumą Eurostatas vertino remdamasis 2021 m. kokybės ataskaitomis ir naudojantis Europos statistikos sistema kasmet atliekama statistikos produktų išlaidų analize. Ši analizė pagrįsta 2022 m. išlaidomis, patirtomis renkant 2021 ataskaitinių metų akvakultūros duomenis. Rengiant išlaidų analizę atsakymus pateikė 26 šalys. Pinigine išraiška vidutinės vienos šalies akvakultūros statistikos rengimo (įskaitant duomenų rinkimą) sąnaudos yra apytiksliai 103 487 EUR per metus. Remiantis deklaruotomis išlaidomis už ankstesnius ir šį duomenų teikimo laikotarpius, palyginti su 2019 ataskaitinių metų vidurkiu išlaidos sumažėjo 1 proc. Europos akvakultūros vertė duomenis teikiančiose šalyse 2020 m. siekė maždaug 10 mlrd. EUR, taigi duomenų rinkimo išlaidų dalis, palyginti visa akvakultūros produkcijos ekonomine verte, – apie 0,03 proc.

2021 m. kokybės ataskaitas iš viso pateikė 29 ES valstybės narės ir EEE šalys. Didžiojoje daugumoje šalių yra atitinkami nacionalinės teisės aktai, taikomi pagal Reglamentą (EB) Nr. 762/2008 rengiamai statistikai, ir tik 3 šalys pranešė, kad taiko skirtingas patvirtintas apibrėžtis. Duomenis teikiančios šalys gali gauti duomenų iš įvairių šaltinių: 26 šalys renka juos rengdamos surašymus, o trys gauna duomenų rinkinius iš administracinių šaltinių (aštuonios šalys taiko abu būdus kartu). Keturios šalys papildė surašymo ar administracinių šaltinių duomenis ekspertų įverčiais, o dvi – atrankiniais tyrimais. Nė viena šalis nepranešė naudojanti kokius nors kitus šaltinius.

19 šalių pranešė pasiekusios laimėjimų veiksmingumo srityje. Padidėjęs veiksmingumas daugiausia buvo siejamas su tolesniu automatizavimu (šešios šalys), internetinėmis apklausomis (šešios šalys) ir daugiau naudojamais administraciniais duomenimis (penkios šalys). Našta sumažėjo aštuoniose šalyse. Dažniausiai minėtos naštos mažinimo priemonės – daugkartinis duomenų panaudojimas ir naudojimas ir naudotojams patogesni klausimynai.

Iš kokybės ataskaitų matyti, kad daugiau kaip trys ketvirtadaliai šalių duomenis renka tiesiogiai iš įstaigų produkcijos vieneto lygmeniu, o kitose bendrovių vadovai turi užpildyti klausimynus už visas savo įstaigas. Renkant duomenis įmonių lygmeniu lengviau teikti duomenis pagal Reglamentą (ES) 2017/1004. Siekiant sumažinti bendrą valstybėms narėms tenkančią naštą, 2022 m. buvo išnagrinėta galimybė abiem reglamentais reikalaujamus duomenis rinkti vienu kartu. Vis dėlto duomenis teikiančios šalys nurodė, kad joms naudinga taikyti du atskirus metodus, nes produkcijos lygmens vieneto duomenys leidžia atskleisti regioninę padėtį ir ši galimybė dingsta, jei renkami tik aukštesnio agregavimo lygmens (bendrovių) duomenys.

Kelios duomenis teikiančios šalys pasiūlė patobulinimų Reglamento (EB) Nr. 762/2008 keliamai naštai sumažinti. Visų pirma pasiūlyti du patobulinimai: i) geriau koordinuoti veiklą su kitais suinteresuotaisiais subjektais, kaip antai Jūrų reikalų ir žuvininkystės generaliniu direktoratu, visų

pirma su duomenų rinkimo sistemos procedūromis, ir ii) geriau suderinti teikimo terminus. 16 šalių nurodė įgyvendinančios strategijas ir veiksmus duomenų rinkimo kokybei gerinti, tikslumui didinti ar vienetų respondentų naštai mažinti.

4 TOLESNI VEIKSMAI: ŽUVININKYSTĖS STATISTINIŲ DUOMENŲ RACIONALIZAVIMAS IR SUPAPRASTINIMAS

2018 m. Eurostatas pradėjo įgyvendinti projektą „Žuvininkystės statistinių duomenų racionalizavimas ir supaprastinimas“. Įgyvendinant šį projektą: i) įvertinama esama akvakultūros, laimikio ir iškrovimo statistika ir ii) įvertinamas būsimų politikos krypčių ir teisės aktų poveikis. Atliekant šį 2019 m. užbaigtą vertinimą¹¹ išnagrinėtas ir Reglamento (EB) Nr. 762/2008 dėl akvakultūros įgyvendinamas.

2020 m. pradžioje pradėtas Europos žuvininkystės statistikos (EŽS) poveikio vertinimas: i) sudaryta Eurostatui padedanti Komisijos tarpžinybinė grupė ir ii) paskelbtos parengiamosios poveikio vertinimo gairės grįžtamajai informacijai rinkti 2020 m. balandžio 21 d.–gegužės 19 d.

Įvertintos šios galimybės:

- 1 galimybė. Pagrindinis scenarijus – tęsti dabartinę politiką.
- 2 galimybė. Neberengti EŽS.
- 3 galimybė. Nauja supaprastinta EŽS teisinė sistema.
- 4 galimybė. Naujas akvakultūros statistikos ir kitų žuvininkystės statistinių duomenų rinkimo iš ES lygmens administracinių šaltinių teisinis pagrindas.

Nuo 2020 m. lapkričio 23 d. iki liepos 20 d. Komisijos interneto platformoje „Išsakykite savo nuomonę“ vyko viešos konsultacijos dėl tikslų, galimybių ir tų galimybių poveikio¹², be to, iki 2020 m. rugpjūčio mėn. pabaigos konsultuotasi su ekspertais dėl konkrečių žuvininkystės duomenų poreikių.

Vykdamt vertinimą, pvz., surengus praktinį seminarą, atvejų tyrimus, išsamias apklausas ir pasitelkus klausimynus bei kitą konsultacinę veiklą, surinkta informacijos iš EŽS suinteresuotųjų subjektų. Į visų šių konsultacijų rezultatus atsižvelgta poveikio vertinimo ataskaitoje. Joje pateikiami įvairioms temoms skirti skirsniai, be kita ko, apie: i) problemos apibrėžimą, ii) tikslus, iii) galimybes, iv) analizę ir galimybių poveikio vertinimą ir v) stebėseną ir vertinimą. Dėl poveikio vertinimo sulaukta teigiamos nuomonės iš Komisijos nepriklausomo patariamąjo organo – Reglamentavimo patikros valdybos, ir jis baigtas 2021 m. lapkričio mėn. Planuojama jį paskelbti 2024 m., kartu su nauju pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

Atsižvelgiant į įvertinimus, poveikio vertinimą, konsultacinės veiklos rezultatus ir diskusijas su suinteresuotaisiais subjektais, aiškiai teikiama pirmenybė 3 galimybei – naujai supaprastintai EŽS teisinei sistemai. Šį pasirinkimą palaiko pagrindiniai duomenų naudotojai (MARE GD, EBPO, JT Maisto ir žemės ūkio organizacija, ICES ir kelios regioninės žuvininkystės valdymo organizacijos) ir didelė dauguma nacionalinių statistikos institucijų atstovų, atsakingų už žuvininkystės statistiką.

3 galimybei taip pat labiausiai pritarta per viešas konsultacijas. Ją rėmė regioninės ir nacionalinės valdžios institucijos, tarptautinės institucijos ir NVO. Visos suinteresuotųjų subjektų grupės nurodė, kad 3 galimybės teigiamas poveikis būtų didžiausias. Be to, tik vos keli respondentai nurodė, kad 3 galimybė turėtų neigiamo poveikio.

¹¹ https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4375784/SWD_2019_425_F1_SWD_EVALUATION_EN_V2_P1_1058634.pdf

¹² <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12344-European-fishery-statistics/public-consultation>

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su duomenų naudotojais ir nacionalinių duomenų teikėjais, šiuo metu rengia siūlomą naują teisinę EŽS sistemą. Ji planuoja priimti teisės akto pasiūlymą 2024 m.

Vis dar nepakankamai veiksmingai keičiamasi duomenimis su kitomis organizacijomis ar kitais EK duomenų valdytojais (būtent JT Maisto ir žemės ūkio organizacija ir renkamais pagal Reglamentą (ES) 2017/1004, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 199/2008). Pagal naują EŽS reglamentą (siūlomas pavadinimas – dėl Europos žuvininkystės ir akvakultūros statistikos (EŽAS)) galėtų atsirasti galimybių koreguoti formatus ir terminus, kad būtų surinktus duomenis būtų galima perduoti sklandžiau ir naudoti įvairioms reikmėms.

Remdamasis Komisijos komunikatu „Stipraus ir tvaraus ES dumblių sektoriaus kūrimas“ (COM/2022/592)¹³, Jungtinis tyrimų centras neseniai paskelbė ataskaitą „ES biomasės gamyba, tiekimas, naudojimas ir srautai“ (angl. *Biomass production, supply, uses and flows in the EU*)¹⁴, susijusią su dumblių akvakultūros duomenimis. Jungtinio tyrimų centro ataskaitoje rekomenduojama: i) įvertinti ir palyginti Eurostato duomenis apie dumblių akvakultūrą su kitomis sėkmingai naudojamomis tarptautinėmis sistemomis (pvz., Čilės) ir ii) įgyvendinti produktų rinkėjų, gamintojų ir darbuotojų, registruojančių ir tvarkančių šiuos duomenis, mokymo programas, kad būtų užtikrinta, kad rūšys būtų tiksliai identifikuojamos. Be to, ataskaitoje atkreipiamas dėmesys į tai, kad tam, kad duomenys derėtų, reikia suderinti Europos nacionalines sistemas (pvz., matavimo vienetus, taikomus rūšių klasifikatorius, laiko ir vietos duomenis), be to, reikia sukurti naudotojams patogią sistemą, kad būtų paprasta registruoti surinktų arba išaugintų jūrų dumblių kieki.

5 IŠVADOS

Skelbiama akvakultūros statistika – stabilus rinkinys, kurio duomenys kas mėnesį parsisiunčiami šimtus kartų.

Vis dėlto per neseniai vertinant Europos žuvininkystės statistiką ir jos poveikį vykdytas konsultacijas gauta informacijos, kad nemažai naudotojų yra nepatenkinti akvakultūros statistika. Tikėtina, kad tai susiję su duomenų rinkinyje esančiu dideliu skaičiumi konfidencialių verčių, dėl kurių juo sunkiau naudotis. Konfidencialūs duomenų langeliai yra susiję su Reglamente (EB) Nr. 762/2008 nustatytais reikalavimai teikti smulkiai suskirstytus duomenis ir specializuota bei koncentruota akvakultūros sektoriaus struktūra.

Taip pat reikia geriau pagalvoti, kaip efektyviai aprašyti akvakultūros sektoriaus struktūrą, naudojant palyginamus duomenis (2.2.2 skyrius).

Pabrėžtas poreikis remti stiprų ir tvarų Europos dumblių sektorių.

Tik kelios duomenis teikiančios šalys ir toliau patiria problemų, susijusių su duomenų rinkimo ir teikimo savalaikiškumu ir punktualumu. Dėl Eurostato duomenų rinkimo gairių ir kitų įgyvendintų strategijų akvakultūros duomenis pradėta rinkti nuosekliau.

Kai kuriose šalyse pastaraisiais metais duomenų rinkimo našta sumažėjo. Be to, aiškiai padidėjo veiksmingumas. Vidutinė duomenų rinkimo išlaidų dalis, palyginti su bendra akvakultūros produkcijos ekonomine verte, buvo apie 0,03 proc., kitaip tariant – gana maža.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=COM:2022:592:FIN>

¹⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC132358>